

harmonie. Andromaque en Hermione zijn dan slechts twee aspecten van *de* vrouw, Britannicus en Néron zijn gezamenlijk de strevende man, Phèdre en Aricie de liefhebbende vrouw, die in het eene geval haar liefde gedwarsboomd, in het andere door de omstandigheden althans in den beginne bevorderd ziet.

Niets ook is juister dan de bewegingen die de dichter zijn figuren laat maken. Wanneer in het eerste tooneel van het eerste bedrijf van *Andromaque* een gesprek van Oreste met zijn vriend en vertrouweling Pylade ons nieuwsgierig heeft gemaakt naar Pyrrhus en de vraag bij ons heeft doen opkomen, of deze zijn belofte aan Hermione gestand zal doen, wordt Pyrrhus in de tweede scène onmiddellijk naar voren geschoven. Zoo zien wij ook de spanning die in het eerste bedrijf van *Britannicus* door de uitlatingen van Burrhus en Agrippine over Néron in ons teweeggebracht en gaandeweg steeds meer versterkt is, op de gelukkigste wijze te niet gedaan door de plotselinge en in de gegeven omstandigheden hoogst indrukwekkende verschijning van den keizer zelf in het tweede bedrijf. Op het eigen moment dat ons verlangen, te weten hoe Hippolyte tenslotte tegenover de liefde van Phèdre zal staan, tot het hoogste gestegen is, komt in het begin van het tweede bedrijf Hippolyte terug; en aanstonds voorvoelen wij dat de uiteenzetting die dan gaat komen, geen andere dan een beslissende beteekenis kan hebben. Deze weinige voorbeelden zullen volstaan om den kenner van Racine te herinneren aan de tallooze malen dat hij door de volledige opportuniteit waarmee een personage opkwam of wegging, zich ook volledig bevredigd heeft gevoeld.

Niet minder is dat het geval, wanneer men de aldus opgetreden personages aanhoort en daarmee tevens luistert naar de antwoorden van diegenen onder de andere personages, welke door de gesproken woorden aanleiding krijgen zich op hun beurt te uiten. Pyrrhus is ons voor driekwart bekend zoodra hij zich, in de zooeven bedoelde omstandigheden, met Oreste heeft onderhouden — en zoo is het ook met Oreste zelf. Als Néron op het genoemde moment nog maar weinige woorden met Narcisse heeft gewisseld, weten wij reeds goeddeels wie hij is, en tegelijk wie Narcisse is. Hippolyte en Phèdre beiden teekenen zich met bijna algeheele duidelijkheid in onzen geest af, als Phèdre hem haar nauwelijks verhulde aanzoek heeft gedaan.

De beelden, kortom, waaruit Racine's wereld bestaat, zijn zoo sprekend en zoo levend, zij wisselen elkaar in onze aandacht op zoo gelukkige wijze af, dat deze dichterwereld zich reeds daardoor als een veelzeggende toespeling op de werkelijkheid, en tevens als een eigen, nieuwe wereld vol spanningen en bevredigende oplossingen aan ons voordoet. De uitbeelding der personen ten eerste, de compositie van de stukken